

ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ

Pod sídlištěm 9/1800
182 11 Praha 8 – Kobylisy

V Praze dne 15.10.2008
Č.j.:ČÚZK 3613/2008-11

Cestovní zpráva

ze zahraniční služební cesty do Verony, Itálie

Výroční zasedání Komise 7 FIG

a

otevřené symposium o životním prostředí a správě území

1. Úvodní informace

a) Vysílající subjekt	Český úřad zeměměřický a katastrální
b) Termín a místo pracovní cesty	10.-16. září 2008
Hotelissimi Verona, Villafranca
Fiera A/R (veletržní budova), Verona
c) Přesné znění názvu akce	FIG Commission 7 Annual Meeting and
Open Symposium on Environment and
Land Administration „Big Works for the
Defence of the Territory“
d) Účastníci cesty	Ing. Libor Tomandl
Katastrální úřad pro Karlovarský kraj
Katastrální pracoviště Karlovy Vary
e) Datum zpracování zprávy	15. 10. 2008
f) Cestovní zprávu schválil dne	

.....
předseda ČÚZK

2. Časový přehled pracovní cesty

středa 10.9.

8.00 – 17.00 přeprava služebním vozem z Karlových Varů do Verony
19.00 – 21.00 účast na neformálním uvítacím večeru

čtvrtek 11.9.

8.00 – 9.00 registrace účastníků
9.00 – 11.00 zasedání komise č.1 - zahájení, Zeměměřická profese a katastr v Itálii
11.30 – 13.00 zasedání komise č.2 - Aktivity FIGu a FIG K7
14.00 – 15.20 zasedání komise č.3 - Zeměměřická profese a katastr v Itálii II.
15.45 – 17.30 zasedání komise č.4 - Činnost a plány pracovních skupin K7

pátek 12.9.

9.00 – 10.30 zasedání komise č.5 - Zprávy z činnosti K7
11.00 – 12.30 zasedání komise č.6 - Zprávy z činnosti K7
14.00 – 15.30 zasedání komise č.7 - Aplikace nových technologií v katastru
16.00 – 17.30 zasedání komise č.8 - Novinky a vývoj ve správě pozemků I.
17.30 – 18.00 zasedání komise č.9 - Zprávy z činnosti FIG ACCO a K7
20.00 – 23.00 slavnostní večeře komise 7

sobota 13.9.

9.00 – 10.00 zasedání komise č.10 - Projekt správy pozemků v Ghaně
10.30 – 12.00 zasedání komise č.11 - Novinky a vývoj ve správě pozemků II.
13.50 – 15.00 zasedání komise č.12 - Činnost pracovních skupin K7
15.00 – 16.00 zasedání komise č.13 - Budoucí akce FIG a K7

neděle 14.9.

8.00 – 18.00 Symposium "Životní prostředí a správa území"

pondělí 15.9.

8.30 – 19.30 technická exkurze na "Mose" v Benátkách

úterý 16.9.

8.00 – 17.00 cesta služebním vozem z Verony do Karlových Varů

3. Program - projednávané otázky

Letošní **výroční zasedání FIG Komise 7** (katastr a správa území) se konalo ve dnech 11. až 13. září v Itálii v moderním hotelu Hotelissimi Verona na okraji města Villafranca 15 km jihozápadně od Verony. Dne 14. září na něj navázalo otevřené **mezinárodní symposium** pořádané přímo ve Veroně, které se zabývalo životním prostředím a správou území, zejména v souvislosti s realizací velkých staveb a projektů. Zasedání bylo dne 15. září ukončeno technickou exkurzí do Benátek s prohlídkou výstavby zařízení pro ochranu města před zvýšenou hladinou moře a s individuální prohlídkou historické části Benátek. Výroční zasedání a symposium organizovala Komise 7 v úzké spolupráci s domácím Consiglio Nazionale Geometri e Geometri Laureati (Národní rada zeměměřičů, zkratka CNGeGL). Těchto akcí jsem se z ČR zúčastnil spolu s dalším členem Národního komitétu za K7 Ing. Jiřím Rydvalem.

Výročnímu zasedání předcházely ve dnech 9. a 10. září ve Veroně **mezinárodní seminář** s tématem Správa státní a veřejné (komunální) půdy (State and Public Land Management). Seminář byl pořádán FIG Komisí 7 a CNGeGL ve spolupráci s FIG Komisí 9 (oceňování a správa nemovitostí) a FAO (Organizace OSN pro výživu a zemědělství).

Výročního zasedání K7 se zúčastnilo 42 registrovaných účastníků a několik dalších italských kolegů. Významnými hosty byli prezident FIG Stig Enemark, prezident italské CNGeGL Fausto Savoldi a prezident veronské provinční Rady zeměměřičů Domenico Romanelli. Seznam účastníků je přílohou této zprávy.

Třídenní zasedání K7 probíhalo podle předem podrobně připraveného programu, rozvrženého do 1,5 hodinových dopoledních a odpoledních bloků. V 13 blocích přednesli účastníci asi 50 referátů a příspěvků. Na jednotlivá vystoupení bylo vyhrazeno obvykle 15 minut. Po skončení prezentace jednotlivých delegátů bylo většinou k přednesenému tématu položeno přítomnými několik otázek k doplnění a upřesnění přednesených informací.

4. Průběh pracovní cesty – obsah zajímavých příspěvků, osoby, se kterými bylo jednáno

Mezinárodní seminář, který předcházely výročnímu zasedání, proběhl bez účasti českých delegátů. Seminář měl upozornit na problémy spojené se státním a veřejným vlastnictvím půdy a její správou, informovat o pozitivních zkušenostech v této oblasti a povzbudit k novým rozvojovým iniciativám. Úvodem přednesl Stig Enemark příspěvek o práci FIG a Mika Törhönen o práci FAO v této oblasti. O důležitosti tohoto tématu svědčí i to, že podle přednášejícího W. Zimmermanna je 37 % naší planety „vlastněno“ přibližně 147 státy, přičemž 21 % půdy „vlastní“ 26 monarchů. Ti ale na semináři žádný příspěvek nepublikovali. V příspěvcích na semináři byl diskutován negativní vliv špatné správy především na chudé obyvatele, kteří jsou na užívání půdy v části rozvojových zemí existenčně závislí. Dále se hovořilo o způsobech kontroly slabé správy, reformování systému správy a zkušenostech z rozvojových i rozvinutých zemí. Držba půdy je především sociální fenomén. Řešení problémů spojených se správou státní/veřejné půdy má politické, sociální a technické aspekty. Návod v této věci má v blízké budoucnosti publikovat FAO. Prezentace ze semináře budou vystaveny na www.fig.net a jsou na CD přílohou této zprávy.

Vlastní program **výročního zasedání Komise 7** byl zahájen ve čtvrtek 11.9. v dopoledních hodinách. Účastníky přivítal předseda Komise 7 András Osskó.

Po úvodních slovech předsedy K7 následovala přednáška prezidenta FIG S. Enemarka: *Správa území jako podpora globální agendy, současná politika FIG*. V přednášce hovořil o globálním partnerství FIG s agenturami OSN, zejména FAO, UN-Habitat (Program OSN pro lidská sídla), dalšími nevládními organizacemi a Světovou bankou, o spolupráci při plnění rozvojových cílů OSN v novém tisíciletí (The UN Millennium Development Goals), o transformaci našeho oboru (od měření k managementu, od katastru ke správě území), o standardizovaném katastrálním modelu (The Social Tenure Cadastral Domain Model) vyvíjeném UN-Habitat ve spolupráci s FIG pro problematické oblasti a o roli FIG při podpoře potřeb členských asociací a jednotlivých zeměměřičů v jejich profesním a institucionálním rozvoji na národní a regionální úrovni.

Zbytek prvního bloku přednášek a celý odpolední třetí blok byly zcela v režii našich italských hostitelů. Ti využili domácí prostředí k tomu, aby nás podrobněji seznámili s aktivitami italských zeměměřičů, italským katastrálním systémem a s italskými specifiky.

Prezident pořadající CNGeGL Fausto Savoldi ve svém příspěvku *Italský zeměměřič, vzdělání, praxe a role ve společnosti* hovořil o novém "modelu" italského zeměměřiče, založeném na jeho celoživotním vzdělávání. Italský zeměměřič po ukončení technického vzdělání musí mít dva roky praxe a absolvovat státní kvalifikační zkoušku. Pak je zapsán do Národního úředního registru, který má nyní 100 000 členů. Novou aktivitou zeměměřičů v Itálii je ochrana a management životního prostředí a krajiny, která vyžaduje další technické, sociální a ekonomické znalosti. V oblasti katastru poukázal přednášející na dvě břemena italského systému – historické mapové podklady, nevyhovující současným potřebám a rozpor mezi požadavky na systém, které má vláda (fiskální účely) a místní správa (technické a topografické účely).

Antonio Benvenuti se zabýval *Určováním tržní ceny italských nemovitostí*. Konstatoval, že pokračující integrace trhu s nemovitostmi a finančního trhu vyžaduje oceňování založené na tržních datech, transparentní kritéria a odpovědnost zeměměřičů. V Itálii vidí problémy v nedostatku a nekvalitním sběru a šíření dat o trhu, zastaralých národních oceňovacích standardech, nedostatku odhadců a v některých případech i v tlaku zúčastněných stran na odhadce.

Giuliano Vila přednesl příspěvek *Vlivy legislativních předpisů na předmět stavebního a urbanistického vývoje na italském území*, kde zhodnotil vliv stěžejních předpisů na územní plánování v Itálii od roku 1865 do dneška.

Velmi zajímavá byla přednáška Fausta Amadasi, prezidenta CIPAGLP (Společnost pro sociální zabezpečení), *Sociální zabezpečení italských zeměměřičů*. Italská zeměměřiči mají vlastní organizaci (pokladnu) s ústředím v Římě, ve které je nyní povinně registrováno 94 000 zeměměřičů. Do této pokladny odvádějí příspěvky a v případě nemoci nebo mateřské dovolené je jim z ní vypláceno nemocenské, či mateřský příspěvek. Po odchodu do penze (podmínkou je 40 let aktivní činnosti) je jim vyplácen důchod ve výši 60% dřívějšího platu.

Bruno Razza, člen rady CNGeGL, kterého jsme všichni později ocenili, jako vynikajícího harmonikáře a zpěváka, nás v přednášce *Italský zeměměřič jako hlavní protagonista aktualizace katastru* seznámil s prací soukromé sféry v katastru. Italský informační systém o nemovitostech se skládá z pozemkového (Catasto Terreni) a stavebního katastru (Catasto Edilizio Urbano) a dále z pozemkové knihy. Katastr eviduje aktuální technické údaje o objektech a držitelích nemovitostí a o ceně nemovitostí pro daňové účely. Všechny katastrální procedury jsou komputertizovány. Součástí pozemkového katastru je katastrální mapa v digitální formě. Katastr je standardně aktualizován pomocí SW produktu Pregeo poskytovaného bezplatně zeměměřičské podnikatelské sféře. Stavební katastr obsahuje stavební dokumentaci budov a eviduje jejich katastrální výnos. Soukromí zeměměřiči

zajišťují pro správu katastru geometrické plány, vytyčování hranic, census budov a jejich klasifikaci a oceňování nemovitostí, kromě nemovitostí pro rezidenční účely. Závěrem bylo prezentováno zaměření nové budovy, zpracování podkladu pro vyznačení v katastrální mapě pomocí Pregea a současná oprava odlišného zákresu hranic evidovaných ve staré katastrální mapě.

Giuseppe Mangione, prezident AGIT (Associazione Geometri Italiani Topografi), ve své prezentaci nazvané *Měření: od papíru k monitoru*, analyzoval faktory, které ovlivňují přesnost určování délek z papírové mapy a na monitoru počítače se závěry pro uživatele těchto map.

Ředitel Katastrálního střediska v Montichiari, Angelo Este, přednesl příspěvek *Příklad decentralizovaného katastrálního střediska: výhody pro veřejnost a pro privátní zákazníky*. V něm nás mj. seznámil s územím, ve kterém středisko působí a s ukázkami dnešní a historické dokumentace uložené na středisku.

Blok příspěvků v rámci zasedání č.2 byl víceméně informativní. Současný předseda komise 7 András Osskó informoval přítomné delegáty o výsledcích jednání v rámci FIG Working Week 2008 pořádaného v červnu v hlavním městě Švédska Stockholmu a to především s ohledem na technická zasedání pořádaná či spolupořádaná komisí 7. Tato konference byla díky počtu zúčastněných největší akcí, jakou kdy FIG pořádala (950 účastníků z 90 zemí světa, více jak 350 referátů v rámci 90-ti technických zasedání). Nově zvolený předseda komise 7 pro období 2011-2014 Daniel Roberge z Kanady se ve svém příspěvku krátce představil posluchačům. Hlavním řečníkem tohoto bloku pak byl Tommy Osterberg ze Švédska, který zhruba v hodinovém vystoupení referoval o technickém zasedání v rámci WW2008, které bylo spoluorganizováno FIG a UN Habitat na téma *Zlepšování podmínek ve slamech prostřednictvím nového financování*. Zdůraznil především nutnost koordinované politiky v rámci pozemkové infrastruktury, právního a finančního systému, zajištění pozemkových práv pro všechny, trvale fungujícího financování systému výstavby obydlí pro chudé lidi, přístup těchto lidí k půdě a možnost získání vhodných úvěrů pro tyto lidi. Zmínil neuvěřitelnou miliardu lidí obývajících slamy na okrajích megaměst, pouhých 20% půdy, jež je nějakým způsobem registrována a ještě hůře uvěřitelná 2% půdy, která je registrována na jméno ženy.

V rámci posledního čtvrtěčního odpoledního zasedání č.4 a prvního pátečního dopoledního zasedání č.5 představili předsedové pracovních skupin aktivity a plány svých skupin.

Pracovní skupina 7.1 se zabývá otázkami správy pozemků v rozvojových a chudých zemích třetího světa. Předseda Christiaan Lemmen uvedl ve své zprávě několik případů jednoduchých pozemkových evidencí, které jsou založeny na standardizovaném katastrálním modelu, ale i hrozné podmínky pro provozování, údržbu a rozvoj těchto systémů. Ve svém vystoupení zdůraznil potřebu podpory vývoje nízkonákladových inovativních systémů, navrhuje způsoby přípravy a vzdělávání managementu, zodpovědného za evidenci v těchto chudých zemích.

Zprávu o činnosti pracovní skupiny 7.2 podal Christian Thellufsen z Dánska, který zastoupil nepřítomného předsedu skupiny Sorena Christensena rovněž z Dánska, který se výročního zasedání nemohl zúčastnit, protože v Dánsku v této době spouštěli nový informační systém. Pracovní skupina se zabývá otázkami rozvoje dlouhodobě fungujících pozemkových správ a systémů sloužících pro trvale udržitelný rozvoj společnosti. Autor příspěvku se ve svém vystoupení ptá, jestli byla skupina ve své činnosti úspěšná a sám si zároveň odpovídá, že nikoliv. Vypočítává, že se nepodařilo naplnit stanovený plán, nebyl zorganizován plánovaný seminář a webové stránky skupiny nejsou udržovány a aktualizovány. S odkazem na tyto skutečnosti navrhuje možnou jinou náplň práce této skupiny – zkušenosti z velkých digitalizačních procesů v sektoru pozemkové správy. Rovněž navrhuje novou platformu pro

zlepšení vzájemné komunikace, která v současné době probíhá pouze na úrovni e-mailové pošty a výměny informací na konferencích či zasedáních FIG.

Činnost skupiny 7.3 přiblížil ve svém vystoupení její předseda Daniel Steudler. Skupina se v poslední době zaměřila na projekt *FLOSS Cadastre*, který má za úkol navrhnout základní principy otevřeného a jednoduchého katastrálního systému (OSS – Open Source System), jehož rozvoj nebude závislý na drahých softwarových licenčních poplatcích velkých a masivních systémů. Vlastní projekt je veden organizací FAO a FIG a Světová banka jsou partnery tohoto projektu. Účelem projektu je nejdříve provést podrobný průzkum potřeby a možnosti využití takového systému, navrhnout základní principy systému v rámci katastrální domény a stanovit platformu sloužící ku prospěchu jak rozvojových tak i rozvinutých zemí. V říjnu 2007 byla za účelem naplnění uvedených cílů ustanovena na zasedání v Římě expertní skupina, která se pak v květnu 2008 sešla na Workshopu v Dunedin. Autor zprávy pak zdůrazňuje silné stránky takového systému, výzvy a problémy, které bude nutno řešit a přibližuje posluchačům možnou perspektivu a vývoj systému v souladu s potřebami uživatelů. V diskusi se pak mluvilo spíše o problému otevřeného přístupu k datům než k potřebě otevřeného a volně přístupného software.

Zajímavým příspěvkem k zamyšlení bylo v rámci zasedání č.5 vystoupení anglického delegáta Richarda Grovera z Oxford Brookes University, který informoval o mezinárodním workshopu na téma *E-learning v zeměměřičtví, Geo-informační vědy a pozemková správa*, který se konal v červnu v nizozemském Enschede a byl společně pořádán FIG komisemi 7 a 2. Workshopu se zúčastnilo 70 účastníků z 26 zemí a v jeho průběhu zanělo 32 referátů a prezentací, které jsou všechny přístupné na webových stránkách FIGu. Z diskuse na tomto workshopu vyplynulo několik závěrů ve vztahu k E-learningu. Současní studenti jednoznačně preferují výuku "face-to-face" s živými lektory. Propagátoři E-learningu pak podporují především myšlenku smíšené výuky. Z diskuse rovněž vyplynulo, že nebyla dána přesvědčivá či jednoznačná odpověď na otázku, jestli E-learning přináší lepší výsledky než tradiční výukové metody. Na druhé straně je E-learning považovaný za kvalitní a dobrý způsob sebevzdělávání v době, kdy je to právě potřeba (metoda "just-in-time") a právě v takovém rozsahu, ve kterém je to potřeba ("just enough"). Autor příspěvku v závěru svého vystoupení také připomíná možná omezení z hlediska celosvětového využití metody E-learningu – dostupnost hardwaru, spolehlivost dodávek elektřiny, ceny softwaru a licenční poplatky, jazyková bariéra vyplývající z dominance webových aplikací v angličtině apod.

V rámci odpoledního bloku č.8 na téma národní zprávy o rozvoji a vývoji pozemkových správ byl prezentován zhruba v 15 minutovém vystoupení stav našeho katastrálního systému, jeho perspektivy a plány v souvislosti s digitalizací SGI do roku 2015. Rovněž sobotní dopolední program zasedání byl vyplněn národními zprávami jednotlivých delegátů.

V rámci posledního bloku Výročního zasedání FIG komise 7 byly prezentovány návrhy na uspořádání příštích výročních akcí komise. O pořadatelství zasedání v roce 2009 se původně podle programu ucházely Malajsie a Austrálie. Nicméně s ohledem na kongres FIG, který se v roce 2010 uskuteční právě v Austrálii, přijel australský zástupce s návrhem uspořádat výroční zasedání komise 7 bezprostředně po skončení kongresu, tak, aby většina účastníků cestujících do Austrálie z jiných kontinentů ušetřila finance i čas na cestách na akce FIG. Vzhledem k této skutečnosti a po dohodě s předsedou komise i australským delegátem jsem prezentoval vůli Českého svazu geodetů a kartografů uspořádat výroční zasedání komise 7 v roce 2010 v České republice s tím, že pokud australský svaz opravdu projeví eminentní zájem o pořádání tohoto zasedání v roce 2010 po skončení FIG kongresu a vedení FIG tento zájem podpoří, můžeme naše pořadatelství posunout na rok 2011. Tento vstřícný postup byl kvitován jak předsedou komise tak i australským delegátem, nicméně je nutno dodat, že po krátké prezentaci Karlových Varů jako možného dějiště zasedání, se několik účastníků vyjádřilo na podporu uspořádání

výročního zasedání v ČR již v roce 2010. V současné době nemám žádné zprávy od australského kolegy ani od předsedy naší komise, jaký je vývoj v této záležitosti.

Technický program komise 7 byl završen účastí na jednodenním otevřeném **sympóziu s názvem “Životní prostředí a správa pozemků”** s podtitulem “Mohutné práce na ochranu území”. Sympóziu se uskutečnilo přímo ve Veroně a asi nejzajímavějšími příspěvky byly ty, které se zabývaly budováním ochranných hrází a zařízení na ochranu Benátek a benátské vodní laguny před vysokými vlnami, velkým přílivem a odlivem a konečně i každoročními několikanásobnými záplavami. Celý grandiózní projekt nazvaný MOSE system má sloužit k maximální eliminaci výše uvedených situací. Projekt předpokládá vybudování pevných i posuvných hrází, vybudování protizáplavových staveb a dalších opatření, které by v maximální možné míře uchránily historické centrum Benátek a životní prostředí benátské vodní laguny, která je se svou rozlohou 550 km² největší mokřinou ve Středomoří. Problém je ještě umocňován skutečností, že za posledních 100 let se ostrovy, na kterých se Benátky rozkládají, potopily o 23 centimetrů a tento proces i nadále pokračuje.

Po nedělním teoretickém výkladu v rámci sympózia jsme pak v pondělí měli možnost na vlastní oči zhlédnout z paluby výletní lodi postup prací na projektu záchrany Benátek při **technické exkurzi** k břehům ostrova Lido a dalším jednotlivým ostrovům tvořícím společně s budovanými betonovými a kamennými hrázemi jakousi bariéru chránící vlastní historické centrum Benátek před případnými ničivými vlivy vysokých vln rozbouřeného moře a vysokého přílivu a odlivu, který v této části dosahuje hodnot +50 cm resp. -20 cm.

5. Technická dokumentace – příložit nebo odkaz, kde je k nalezení

Z této zahraniční cesty byly předány na ČÚZK následující dokumenty a přílohy:

- cestovní zpráva v písemné formě,
- cestovní zpráva ve Wordu,
- tištěný program Výročního zasedání K7 a Mezinárodního symposia ve Veroně konaných ve dnech 10. až 15. 9. 2008,
- CD s dostupnými prezentacemi,
- seznam účastníků výročního zasedání.

Další informace lze vyhledat na webových stránkách FIG – www.fig.net.

6. Závěr z cesty a doporučení k využití poznatků

Zahraníční cesta splnila plánovaný účel. Účastí dvou zástupců z ČR bylo navázáno na dlouholetou kontinuální a úspěšnou činnost na akcích pořádaných FIG a vlastní komisí 7.

Stále více je zřejmé, že FIG se orientuje na otázky rozvoje chudých regionů, problémy s přístupem k půdě v těchto oblastech, vytvářením nástrojů pro řešení těchto otázek, pořádáním regionálních konferencí apod.

Ve zprávě ze zahraniční cesty byla věnována větší pozornost katastrálnímu systému a organizačnímu uspořádání zeměměřických subjektů hostitelské země.

S ohledem na možné uspořádání výročního zasedání komise 7 v ČR v roce 2010 nebo 2011 věnovat pozornost přípravě této akce a to i případným větším zastoupením na příštím či příštích výročních zasedáních komise 7.

Poznatky z této zahraniční cesty pak prezentovat na příštím výročním zasedání vedoucích pracovníků resortu nebo v rámci odborné komise KN při ČSGK či při jiných vhodných příležitostech v rámci resortu.

Zpracoval: Ing. Libor Tomandl
Ing. Jiří Rydval

Vyjádření vedoucího zaměstnance: